

Ida Kabok

Škola za specijalno vaspitanje i obrazovanje, Novi Sad

SEDEĆA ODBOJKA KAO VAŽNO TERAPIJSKO SREDSTVO I ZNAČAJNA SPORTSKA AKTIVNOST U OBRAZOVANJU I VASPITANJU HENDIKEPIRANIH UČENIKA

1. UVOD

Zdravlje nije samo preuslov za dug život, nego je i sredstvo svakodnevnog života, osnovni činilac ljudskih i društvenih izvora snage i telesnih kapaciteta. Neodvojivi smo od svog tela, ipak tek onda postajemo svesni postojanja svoga tela, kada više ne funkcioniše prema našim očekivanjima (Grupe, 1984). Svi mi „zdravi“, ljudi ponekad kada smo bolesni odmah drukčije gledamo na svet oko nas. Naročito onda ako se to neočekivano stanje bolesti pojavi iznenada, i bez prognoza o brzom ozdravljenju. U takvoj situaciji naglo nam iščezava samopouzdanje, zbog upućenosti na pomoć drugih osoba postajemo nervozni a često padamo u letargiju. Dakle, možemo pretpostaviti kako je onim ljudima koji zbog promenjenog zdravstvenog stanja moraju živeti u promenjenim uslovima, nekad godinama a nekad do kraja života. Smatramo da je to ona tačka kada možemo proceniti kako hendikepirane osobe prihvataju pruženu ruku pomoći.

Prema mišljenju stručnjaka, razlikujemo tri vrste ljudi sa hendikepom:

- nezadovoljne
- ljute
- mirne

Ukoliko gore navedene tipove ponašanja posmatramo površno, moguće je da ćemo videti crte ličnosti koje nemaju ništa zajedničkog. Pravilnije je shvatanje da su to faze koje prate jedna drugu u jednom vaspitnom procesu (pasivnost, očekivanje pomoći, odbijanje pomoći, oslanjanje na sopstevne mogućnosti, period stvaralačke aktivnosti sa težnjom ka obezbeđivanje ravnopravnosti).

2. FORME AKTIVNOSTI HENDIKEPIRANIH OSOBA

Osobe sa promenjenim kretnim mogućnostima, u raznim segmentima društva, odvojeni jedni od drugih žive svoj život u sopstvenoj mikroklimi.

Terapijske aktivnosti, naročito osobe sa težim hendikepom, obavljaju u svom bližem okruženju. Posmatrajući međutim, duševno stanje hendikepirane osobe, pokazale su se mnogo efikasnijom one terapijske aktivnosti koje su izvedene u društvu osoba koje sa sličnim somatskim ili duševnim problemima. Za rešenje tog problema postoji tradicionalno rešenje: aktivnosti u bolničkim ili rehabilitacionim centrima. U sklopu tih važbanja, aktivnosti, pojedinac se suočava sa činjenicom da nije usamljen sa svojim problemom, i da se i druge osobe bore za celovitiji život.

Samim razvojem sadržaja, metoda fizičkog vaspitanja i sporta, pokret sve više ulazi u terapijske mogućnosti, a time zajedničke aktivnosti dobijaju novo tumačenje, jer sve više se etiče utisak da pacijent umesto bolnice odlazi na "trening". Tako se umesto izraza "bolesnik" sve više koristi izraz "učenik", jer se uče novi pokreti, stiču se znanja o novim aktivnostima. *Sir Ludwig Guttmann* se spominje kao čovek koji je sredinom XX veka stvorio sportski pokret hendikepiranih osoba. Sportske aktivnosti treba da imaju prednost u odnosu na tradicionalna terapijska sredstva, jer njihovo sveobuhvatno dejstvo na neuromuskularni sistem poboljšava kondicionalne i koordinacione sposobnosti hendikepiranih osoba (Steadward, 1984). Aktivnosti u sportskim objektima, u promenjenim okolnostima nide nove vidove korisne zabave, mogućnost igre i pozitivnih doživljaja. Naročito je to prisutno u sedećoj odbojki gde igra sa zdravim osobama sve više stvara osećaj ravnopravnosti i smanjuje osećaj bolesti. Tako se slobodno može reći da se pomoću sedeće odbojke popravljaja pored telesnog i psihološko stanje pacijenata. Tako fizička aktivnost postaje deo rehabilitacije ali ujedno i sredstvo rehabilitacije (Vermeer, 1991).

3. UZORAK I METODE ISTRAŽIVANJA

Ispitujući hendikepirane osobe (54) članova osam ekipa sedeće odbojke u Mađarskoj tražili smo odgovor na pitanje šta ih motiviše na bavljenje sportom. Od ispitivanih osoba 75% su nili muškarci a 25% su bile žene. Prosečna starost ispitanika je bila 41,11 godina. U grupi ispitanika 84% hendikepiranih su bili sa stečenim hendikepom, sa prognozom da će do kraja života biti 100% hendikepirani. Nastajanje povreda se fokusira na period života između 12,4 i 16,2 godina. Ispitanici su se izjasnili da se sedećom odbojkom bave u proseku 10,2 do 9,9 godina. Podaci su obrađivani osnovnim statističkim postupcima.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

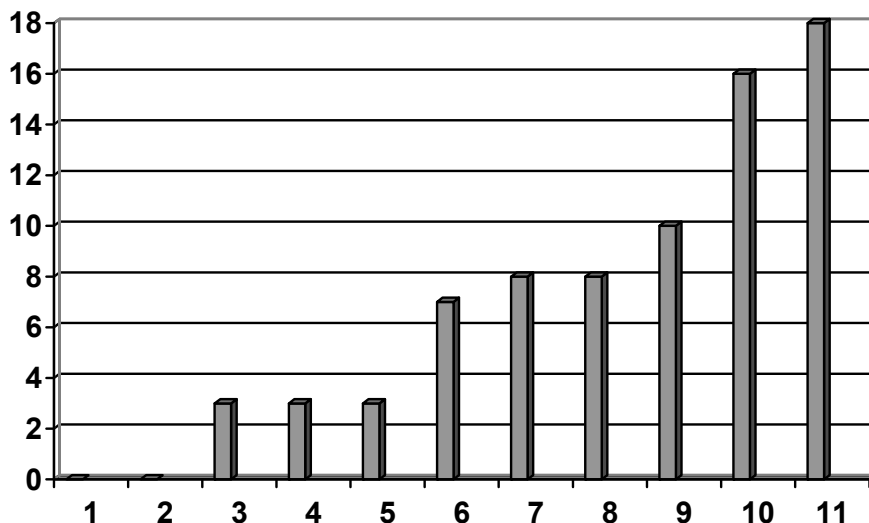
Hendikepirane osobe obuhvaćene ovim istraživanjem su na pitanje "Zbog čega se bavite sportom" mogle da biraju odgovore iz 11 unapred određenih

odgovora i sa slobodno formulisanim odgovorom. Nijedan od ispitanika nije koristio mogućnost da slobodno formuliše odgovor (nešto drugo), već su odgovore birali iz unapred ponuđenih mogućnosti. Spisak unapred datih, ponuđenih odgovora:

1. Sticanje materijalne koristi
2. Poboljšanje stanja u odnosu na hendikep
3. Zbog osećaja moralnog priznanja
4. Želim da se dokažem drugim ljudima
5. Želim da učestvujem na Paraolimpijadi
6. Mogućnost da se preko sporta obide svet
7. Želim da se dokažem sebi
8. Sticanje prijatelja, prijatne zajednice
9. Održavanje zdravstvenog stanja
10. Hobi
11. Očuvanje zdravstvenog stanja
12. Nešto drugo.....

Rezultati obrade podataka iz anketnog lista nalaze se na grafikonu broj 1.

Grafikon 1.

Posmatrajući odgovore iz grafikona odmah primećujemo da odgovor "Sticanje materijalne koristi" nijedan od ispitanika nije izabrao. Ovo je najbolja potvrda da ideja profesionalizma nije karakteristična za osobe sa hendikepom. Već

je spomenuto da većina ispitanika je doživela ireverzibilno-konačno oštećenje. Iz odgovora na pitanje broj 2 očigledno je da su ispitanici bili veoma realni, jer niko od hendikepiranih nije kao razlog za bavljenje sportom naveo želju da poboljša svoje stanje u odnosu na hendikep.

Naše društvo još uvek ispoljava određene predrasude prema osobama sa hendikepom i to je jedan od razloga da je 11% ispitanika za bavljenjem sportom naveo motiv –osećaja moralnog priznanja. Značajno je da osobe sa hendikepom žele preko svojih ličnih dostignuća da dokažu svoju vrednost i određenu samostalnost.

A blagotvornom dejstvu sportske aktivnosti na zdravstveno stanje napisano je mnogo stručnih saopštenja. Rezultati našeg istraživanja tu činjenicu potvrđuju u populaciji hendikepiranih osoba, jer je 68% ispitanika kao glavne razloge svoje sportske aktivnosti navelo, održavanje i očuvanje zdravstvenog stanja. Sve to samo dokazuje da su hendikepirani sportisti veoma dobro upoznati sa značajem fizičke aktivnosti i smatraju veoma bitnim da svoje kretne sposobnosti održe na što višem nivou.

5. ZAKLJUČAK

Pomoću stručno planirane i vođene sportske aktivnosti kod hendikepiranih osoba, može da se ostvari integrativno obrazovanje odraslih, koje se manifestuje u prihvatanju i shvatanju različitosti i potreba koje iz toga proizilaze.

Dužni smo pomagati ljudima sa hendikepom da i pored promenjenih životnih uslova stvore realnu sliku samopoštovanja u sebi. Sport, sa svojim bogatim sadržajima može da bude veoma pogodno sredstvo u postizanju tih individualnih i kolektivnih ciljeva. Preko sporta stečena pozitivna potvrđivanja, značajno utiču na pozitivno formiranje ličnosti, čiji značaj je naročito istaknut kod hendikepiranih osoba. Sa druge strane mora se istaći važnost uticaja na psihosomatsko stanje, naročito onda kada se obezbede specijalne trenažne mogućnosti koje jačaju individualnost hendikepirane osobe.

6. LITERATURA

1. Grupe, O. (1984), Grundlagen der Sportpädagogik. KÖRPLICHEIT, Bewegung und Erfahrung im Sport. Schorndorf. Hoffman
2. Sherrill C. (1984): The 1984 Olympic Scientific Proceedings. Volume 9. Human Kinetics Publishers Inc. Champaign. Illinois

3. Vermeer, A. (1991): The International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps as an Instrument for Planning Sport activities in the Rehabilitation of the Disabled

THERAPEUTIC AND SPORT TRAINING OF SITTING VOLLEYBALL PLAYERS AS ONE OF THE SPECIFIC AREAS OF EDUCATION

Abstract: *The motivation is one of the most important competents of the docility, it is the “propelling power” of our activities. People could be stimulated to do sport-influence on the personality is known- by a many different things. Sport means both happiness and the key of the independence for the people with physical impairment. With the help of our research's results we would like to introduce what motivates physically impaired people to do regular sport.*

Key-words: *education, sport, people with physical impairment, motivation*

„Start“, 5. april 2007.

DANAS POČINJE TREĆI KONGRES CRNOGORSKE SPORTSKE AKADEMIJE

Za četiri teme 137 radova

Podgorica - Treći kongres Crnogorske sportske akademije i Četvrta međunarodna naučna konferencija pod nazivom “Sport u 21 vijeku” počinje danas u Bijeloj i trajeće do nedjelje. Teme ovogodišnjeg kongresa biće - Metodologija rada u sportu, Nove tehnologije u sportu, Sport i medicina i Društveno - ekonomski odnosi u sportu. Organizator kongresa je CSA i Ministarstvo sporta, kulture i medija.

- Ovo je sigurno najozbiljniji naučni skup u regionu kada je riječ o sportu, a to potvrđuje činjenica da će na kongresu učestvovati dekani i profesori gotovo svih zemalja bivše Jugoslavije kao, i to da smo se za predstojeći kongres pripremali pola godine. Ukupan broj stručnih radova o kojima će se raspravljati napisan je na 1.700 strana i mogu reći da se radi o veoma opširnom i kvalitetnom materijalu. Prof.dr **Nenad Živanović** će rukovoditi sesijom Metodologije rada u spor-

tu, prof.dr **Pavle Opavski** će biti rukovodilac teme Nove tehnologije u sportu. Za temu Sport i medicina biće zadužen prof.dr **Radojica Marušić**, dok će prof.dr **Spasoje Bjelica** biti zadužen za Društveno - ekonomske odnose u sportu. Sve su ovo ljudi koji su poznati kao vrsni stručnjaci, ne samo u svojim zemljama, već i u cijelom regionu - saopštio je na jučerašnjoj konferenciji za novinare predsjednik CSA dr **Duško Bjelica**.

Kongres su, pored Akademije, podržali Crnogorski olimpijski komitet i Ministarstvo sporta, kulture i medija.

- Za ovogodišnji kongres je prijavljeno ukupno 170 naučnih radova, od kojih će biti predstavljeno 137. Predviđeno je da se štampa zbornik radova, kako bi se pored sportskih radnika svi zainteresovani upoznali sa objavljenim radovima - kazao je zamjenik ministra **Dragan Drobnjak**.

D.V.